

Kilátás a Kremlre — Jobbra a Vörös-tér, háttérben a Puskin-múzeum

A KREML

Őrtornyoktól szegélyezett, hatalmas Kreml, a Szovjetúnió és Moszkva köfalal körülvéve, áll a Moszkva-folyó, a Vörös-tér és egy mesterséges Régi krónikák mondják el, hogy várak közötti háromszögben a Dolgorukij herceg 1147-ben építette a szíve.

Szpáskij-kapu. — A Vörös-térről, ahol minden év hatalmas május 1-i ünnepét tartják, a Kremlbe vezet. Harangjátéka 1769-ből származik, legnagyobb harangja 2211 kg. súlyú.

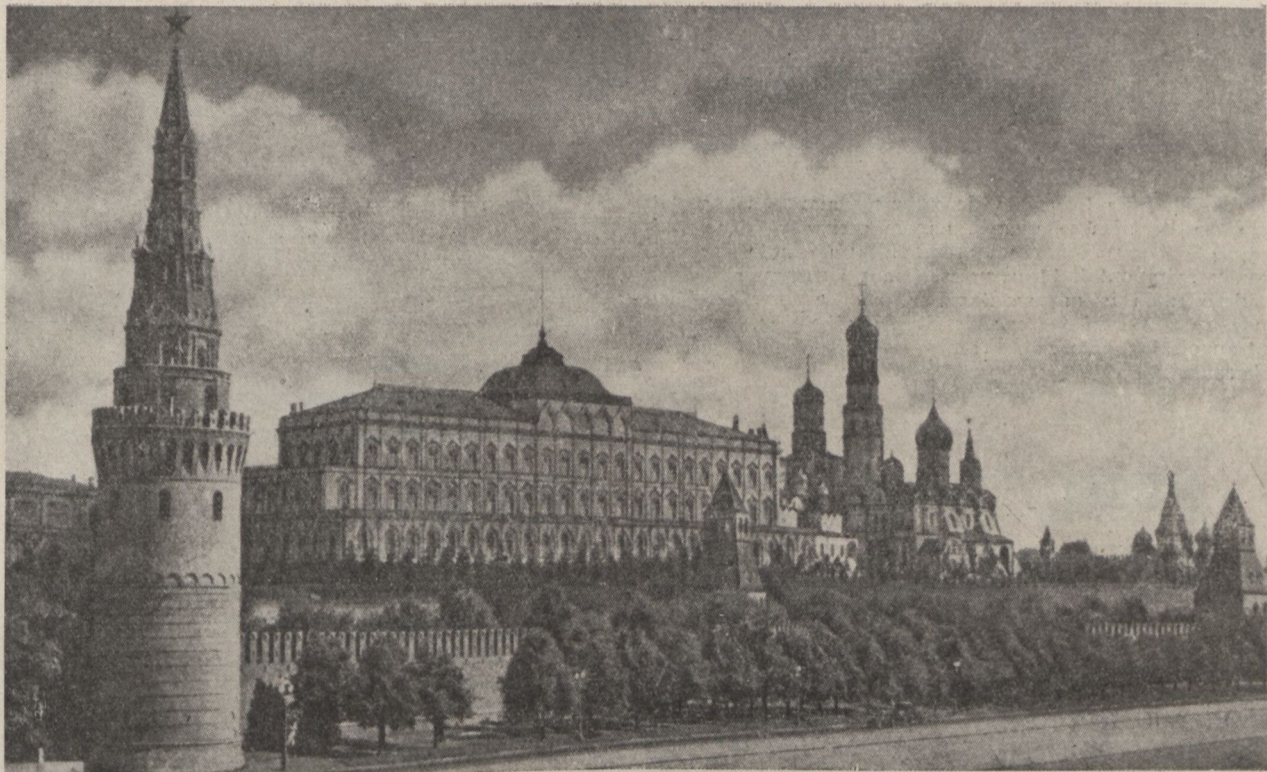
kőfalat a fenyőfák-fedte dombokon, E falak között született meg azután Moszkva, Oroszország fővárosa. A Moszkva-folyó melletti 40 m magas dombon épült kastélyt az egyik Dolgorukij-ivadék lakóhelyéül választotta és ő nevezte el Kremlnek.

A Kreml három fontos kereskedelmi útvonal kereszteződésénél épült, melynek rendkívül fontos stratégiai jelentősége volt. Abban az időben ezeken az útvonalakon zajlott le a kereskedelmi áruforgalom javarésze és ez a tény vetette meg további gazdasági fejlődésének alapját. A XIV. század első felében, Jurij és utána Ivan Kalita herceg uralkodása alatt a Kreml lett Északkelet-Oroszország politikai központjává. A város arculata ettől az időtől kezdve gyorsan változott, Kőépületek, templomok törtek az ég felé; 1326-ban felépítették az Uszpenszkij-székesegyházat, azzal a nyilvánvaló politikai céllal, hogy Moszkvát tegyék a főpapok székhelyévé is.

A XVI. század első felében Moszkva már messze túlterjedt a Kreml falain kívül.

A XVI. század elején, III. Iván és III. Vaszilij alatt Moszkva lett a legnagyobb abszolutista moszkvai állam fővárosává. A főváros politikai jelentőségének növekedése komoly befolyást gyakorolt az építkezések menetére is. A XV. és XVI. században — akárcsak nálunk —, olasz építészek, művészek és technikusok álltak a Kreml urainak szolgálatába. A Kremlben ebben az időben építették újjá az Uszpenszkij, Blagoveszenszkij és Archangelszki székesegyházat. Ebben az időben húzták fel a csipkés, lőrészekkel és őrtornyokkal sűrűn teletűzdelt új köfalat is. A Kreml új kőépületeivel élesen kivált a körülötte elterülő szegényes gerendaházak tömkelegéből.

Lassan így lett Moszkva szívévé az évszázadokon keresztül épült, gyönyörűbbnél gyönyörűbb épületekkel szín-

Ahonnan a szovjet politikát irányítják. — Középen a hatalmas Kreml-palotát, jobboldalon a négy katedrális egyikét látjuk.

te túlsúfolt Kreml, amely Moszkva városát ért tatár, mongol, litván és lengyel rajtaütéseknek éppen úgy ellenállt, mint az 1812-i nagy moszkvai tűzvésznek. Ezért a Kreml a nagyhercegek korától kezdve napjainkig valóban az orosz történelem hatalmas múzeumává válhatott.

Tizenkilenc csúcsos, kerek és hagyományosan orosz stílusban épült torony veszi körül a Kremlt, amely az építészek számára nagyszerű tanulmányt jelent, mert kiválóan szemlélteti a görög-bizánci stílusból a speciális orosz stílus kialakulását. Amennyire idegeknek először az orosz harangtoronyok különlegesen formázott csúcsaikkal, közelebbi tanulmányozás után éppen annyira felfedezhetjük sajátos és eredeti formáit. Éppen ez a sokoldalúság és stílusbeli változatosság adja meg a Kremlnek barátságos és színtiszta orosz arculatát.

A Kreml falain belül négy nagy katedrális épült: az első a szent Bazilusz-katedrális, mely sok tornyával a Szpázkij-kapu mellett áll. Közvetlen a nagy Kreml-palota oldalfalánál, szorosan egymás mellett áll a másik három, az Uszpenszkij-, a Blakoveszenrom, és az Archangelszk-katedrális. A Szpázkij-kapu híres karcsú tornyában találjuk a legszebb harangjátékot. Erre, a XVIII. században épült harangjátékukra és toronyórájukra a moszkvaiak éppenoly büszkék, mint a londoniak az ő Big-Ben-jükre.

A legtávolabbi oldalfalak mentén is számos régi épület áll. Itt van az Arzenál, a háborúk százainak híres tro-

feáival, zászlóival, régi ágyúival, egyenruháival. Itt van a Kreml-múzeum, könyvek és kéziratok felmérhetetlen kincsű könyvtára, melyet naponta az idegenek számtalan autobusza keres fel.

A Vörös-tér központjában a szovjet-orosz nép hálájának és ragaszkodásának örök jelül és szimbólumaként áll Lenin óriási márvány mauzoleuma, tanujelét adva annak, hogy a nép, nagy fiát mennyire szívébe zárta.

Régi épületek ódon falai között, a Borovicska-kapu árnyékában állanak a Szovjetunió kormányának épületei, a Legfelsőbb Tanács Háza, Sztálin dolgozó- és lakószobája. A sokkilométer hosszú falak mentén még számos épület van, amely mind a kormányzat hivatalait foglalja magában. Ehhez természetesen a régi épületek kevésnek bizonyultak és újakat kellett emelni ahhoz, hogy a Kreml valóban a kormány központja lehessen.

Sok monda fűződik a Kremlhez s ez nem is csodálatos, ha elgondoljuk, hogy az orosz történelem hány jelentős eseménye játszódott le itt s a cári udvarok mennyi intrikáját kovácsolták itt össze. Az egyik ilyen monda szerint a Kreml sérthetetlen. Ezen nem is csodálkozhatunk, ha elgondoljuk, hány nép hadserege vonult már Moszkván keresztül, magát Moszkvát is hányszor borította lángba. Háborúk dúltak körülötte, de a Kreml mindig épségben maradt. Moszkva nagy égesénél, miután Napoleon csapatai a várost elfoglalták, a Kreml ismét sérthetetlen maradt. Amikor 1941 őszén a német bombázók támadásait

Moszkvára vezették, biztos, hogy nem volt céljuk a Kreml megkímélése és mégis csak néhány gyújtóbomba esett a falak közé, anélkül, hogy valami kárt okozott volna.

Igy maradt meg a Kreml a századok pusztításaitól megkímélve régi, de állandóan fejlődő állapotában az ősi orosz hagyományok és a modern Szovjetunió szimbólumaként.

E hatalmas birodalmat összetartó szálak ide futnak össze.

A Kreml a nagyhercegek uralkodása alatt gazdag, fényűző udvartartásával a földesurak, főpapok, kereskedők és gazdag polgárok otthona volt. Itt zajlottak le az éjszakai mulatozásokkal egybekötött politikai megbeszélések, melyeken boroskancsó mellett döntöttek békéről és háborúról, az ország életének nagy kérdéseiről, a dolgozó, kizsákmányolt tömegek sorsa felől.

A forradalom azonban véget vetett ennek a játéknak. A forradalom után — mintegy kétszázéves intervallum után — ismét Moszkva lett az ország fővárosává. A Kremlben ma a nép érdekeiért egész életüket feláldozó, munkát, időt, fáradságot nem kímélő politikusok dolgoznak, éjt nappallá téve a háború utáni sztálini öt éves terv megvalósításán, a nép életszínvonalának emelésén, a jelen külpolitikai helyzet kérdéseinek megoldásán, a kisleányok jogainak és érdekeinek megvédésén, a béke megszilárdításán... — és ki tudná részletezni azt a sokrétű munkát, amely a Moszkva, a Szovjetunió és a világ haladó népeinek szívében álló Kreml falai között ma is folyik.